

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА імені О. М. БЕКЕТОВА

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
до організації та проведення переддипломної практики

(для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти денної форми навчання зі спеціальності 206 – Садово-паркове господарство, освітньо-професійна програма «Садово-паркове господарство»)

Харків
ХНУМГ ім. О. М. Бекетова
2024

Методичні рекомендації до організації та проведення переддипломної практики (для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти денної форми навчання зі спеціальності 206 – Садово-паркове господарство, освітньо-професійна програма «Садово-паркове господарство») / Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова ; уклад. Н. В. Гатальська. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2024. – 35 с.

Укладач д-р арх., доц. Н. В. Гатальська

Рецензент

О. В. Зібцева, доктор сільськогосподарських наук, доцент кафедри ландшафтної архітектури та фітодизайну Національного університету біоресурсів і природокористування України

Рекомендовано кафедрою ландшафтного проектування та садово-паркового мистецтва, протокол № 1 від 29 серпня 2023 р.

Методичні рекомендації призначені для здобувачів спеціальності 206 – Садово-паркове господарство та окреслюють організаційні аспекти проходження переддипломної практики, вимоги щодо оформлення і презентації звітної документації, подано список рекомендованих джерел.

ЗМІСТ

ВСТУП	4
ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ДО ПРОХОДЖЕННЯ ПЕРЕДДИПЛОМНОЇ ПРАКТИКИ	5
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1 Обґрунтування методики проведення досліджень, передбачених завданнями кваліфікаційної роботи	8
Завдання 1 Аналіз стану висвітлення питання в наукових джерелах	8
Завдання 2 Огляд нормативно-правової документації, яка може використовуватись у кваліфікаційній роботі	10
Завдання 3 Огляд наукових методів дослідження, які можуть застосовуватися у кваліфікаційній роботі	11
Завдання 4 Обґрунтування загальної програми, застосування методів та методик у кваліфікаційній роботі	13
Контрольні питання до змістового модуля 1	15
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2 Технологічні дослідження або передпроектні вишукування	16
Завдання 5 Передпроектні вишукування	16
Контрольні питання до змістового модуля 2	19
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3 Аналіз результатів досліджень або проектування	20
Завдання 6 Узагальнення результатів та обґрунтування напрямів дослідження та/або проектування	20
Контрольні питання до змістового модуля 3	21
МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ОФОРМЛЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ	22
Оформлення звіту та щоденника проходження практики	22
Підготування презентаційних матеріалів	24
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ТА РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ	26
ДОДАТКИ	28

ВСТУП

Переддипломна практика є обов'язковою освітньою компонентою освітньо-професійної програми «Садово-паркове господарство» обсягом 90 годин (3 кредити ECTS), призначена для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти денної форми навчання зі спеціальності 206 – Садово-паркове господарство.

Мета практики – закріплення теоретичних знань, набутих в результаті опанування компонент освітньої програми, збір матеріалів для підготовки кваліфікаційної роботи.

У результаті проходження переддипломної практики здобувачі вищої освіти:

1) *мають ознайомитися:*

– із сучасним станом вивченості питань, на вирішення яких спрямована кваліфікаційна робота;

– із нормативно-правовою документацією, що окреслює основні вимоги та обмеження щодо виконання робіт, передбачених завданнями кваліфікаційної роботи;

– із сучасними науковими підходами, методами та методиками проведення досліджень та/або виконання робіт, аналогічних тим, що передбачені завданнями кваліфікаційної роботи;

2) *набути вмінь і навичок:*

– добору методів та обґрунтування загальної програми проведення досліджень в розрізі кваліфікаційної роботи;

– упорядкування результатів оцінки сучасного стану об'єкта досліджень, передпроектних вишукувань території об'єкта проектування;

– конструктивного спілкування (soft-skills) та презентації проведених вишукувань;

– планування часу при проведенні передпроектних вишукувань відповідно до тематики кваліфікаційної роботи.

ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ДО ПРОХОДЖЕННЯ ПЕРЕДДИПЛОМНОЇ ПРАКТИКИ

Порядок організації, проведення та підведення підсумків переддипломної практики регулюються Положенням про організацію освітнього процесу, затвердженим Наказом ректора ХНУМГ ім. О. М. Бекетова № 281-01 від 13.07.2021 [8] та Положенням про проведення практики студентів, затвердженим Наказом ректора ХНУМГ ім. О. М. Бекетова № 187-01 від 01.07.2020 [9]. Відповідальним за організацію та проведення практики є директор ННІ архітектури, дизайну та образотворчого мистецтва, а безпосереднє керівництво забезпечує випускова кафедра ландшафтного проектування та садово-паркового мистецтва, яка призначає керівника переддипломної практики з числа науково-педагогічних працівників.

Переддипломна практика може здійснюватися на базі підприємств (організацій та установ), з якими ХНУМГ ім. О. М. Бекетова підписав відповідні договори. Окрім того, здобувачі можуть самостійно, з дозволу кафедри ландшафтного проектування та садово-паркового мистецтва обирати місце проходження практики і пропонувати його для використання. Підприємства (організації, установи), які обрано базовими для проходження виробничої практики, повинні відповідати вимогам, передбаченим Положенням про проведення практики студентів [9].

Основним організаційно-методичним документом, що регламентує діяльність здобувачів вищої освіти і керівників виробничої практики, є робоча програма, розміщена на дистанційному курсі «Переддипломна практика» (URL: <https://dl.kname.edu.ua/course/view.php?id=2733>) та у відповідній команді Teams (URL: <https://bitly.ws/36GjS>).

До початку проходження переддипломної практики керівник практики від кафедри видає індивідуальне завдання, яке розробляється відповідно до конкретних умов (тематики і завдань кваліфікаційної роботи, можливостей підприємств проходження практики, цілей проходження практики) та

зазначається у щоденнику практики. Окрім того, перед початком проходження переддипломної практики здобувачам видається скерування на проходження практики за встановленою формою (дод. А).

Здобувачів вищої освіти скеровують на переддипломну практику відповідно до наказу ректора Університету. Проект наказу готується кафедрою не пізніше двох тижнів до початку практики.

Розпочинаючи проходження практики, здобувач повинен завчасно отримати інструктаж з практики та техніки безпеки. Проведення інструктажу здійснюється під час проведення установчих зборів, зокрема в онлайн-форматі. У процесі установчих зборів керівник практики ознайомлює здобувачів із вимогами до проходження практики, надає скерування, щоденник практики, робочу програму та методичні рекомендації.

Термін проходження переддипломної практики регулюються графіком навчального процесу, зведеним графіком проведення практик, відповідними навчальними робочими планами, які розробляються щороку відповідно до освітньо-професійної програми «Садово-паркове господарство», та становить два тижні. Тривалість робочого часу здобувачів вищої освіти під час проходження виробничої практики – 36 годин на тиждень.

Після закінчення терміну переддипломної практики здобувачі вищої освіти звітують про результати виконання програми практики. Основним звітним документом проходження переддипломної практики є звіт з переддипломної практики. Обов'язковим складником звіту переддипломної практики є щоденник практики (дод. Б), який відображає поточну діяльність та етапи виконання завдань. Звіт із практики здобувач захищає в останній день практики при комісії, призначеній завідувачем кафедри ландшафтного проектування та садово-паркового мистецтва.

Переддипломна практика передбачає засвоєння теоретичного матеріалу, ознайомлення з діяльністю бази практики, участь у виробничих процесах, виконання завдань, онлайн-зустрічі із представниками підприємств (за умови проходження практики в дистанційному форматі), тестування та захист звіту з

практики. Виконання завдань здійснюється в розрізі трьох модулів, які подаються в електронній формі у відповідному курсі (URL: <https://dl.kname.edu.ua/course/view.php?id=2733>) на платформі *Moodle*. Терміни виконання завдань визначаються відповідно до робочого навчального плану та графіка навчального процесу поточного року.

Перед захистом звіту матеріали, розроблені під час виконання завдань, формуються в загальний документ, що подається у друкованому та електронному вигляді до захисту. Титульний аркуш та орієнтовний зміст звіту наведено в додатках В і Г відповідно.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1

ОБҐРУНТУВАННЯ МЕТОДИКИ ПРОВЕДЕННЯ ДОСЛІДЖЕНЬ, ПЕРЕДБАЧЕНИХ ЗАВДАННЯМИ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Модулем передбачено ознайомлення та набуття навичок застосування нормативно-правової документації, наукових методів дослідження, які використовуються в галузі садово-паркового господарства. Увага акцентується на обґрунтуванні загальної програми (визначається послідовність та структура проведення досліджень), методах та доцільності їхнього застосування у кваліфікаційній роботі.

ЗАВДАННЯ 1

Аналіз стану висвітлення питання в наукових джерелах

Мета – сформулювати чітке уявлення про сучасний стан вивченості питань, на вирішення яких спрямована кваліфікаційна робота.

Прилади та матеріали. Джерела інформації, які можуть бути використані: навчальні посібники, монографії, наукові статті у збірниках і періодичні видання, каталоги, архівні матеріали тощо. Оформлення аналізу отриманих матеріалів здійснюється із застосуванням текстових редакторів.

Хід роботи

Критичний огляд наукових джерел інформації передбачає висвітлення як вітчизняного, так і міжнародного досвіду проведення досліджень, пов'язаних із тематикою кваліфікаційної роботи, здійснення передпроектних вишукувань та сучасних підходів до проектування ландшафтних об'єктів. Аналітичні дослідження стану вивченості питання варто розділити на три напрями:

- 1) вивчення сучасних досягнень в розрізі окресленої тематики (завдання 1);
- 2) аналіз законодавчих та нормативно-правових аспектів проведення досліджень, передпроектних вишукувань, проектних робіт тощо (завдання 2);
- 3) добір підходів, методів та методики проведення досліджень (завдання 3).

Аналіз сучасних досягнень в розрізі окресленої тематики може включати сучасні тенденції проектування ландшафтних об'єктів, результати наукових

досліджень, аналогічних тим, що плануються в розрізі кваліфікаційної роботи тощо. Метою проведення такого аналізу є окреслення основних досягнень та проблемних питань, які доцільно розглянути в процесі підготування кваліфікаційної роботи. Особливу увагу необхідно приділити аналізу наукових публікацій останніх 5-ти років, частка яких у структурі огляду має становити не менше 50 %. Частка, проаналізованих публікацій наукових праць, що індексуються міжнародними базами даних Scopus та Web of Science, мають становити не менше 10 %.

Для пошуку інформаційних джерел доцільно скористатися переліком науково-технічних баз даних та довідкових ресурсів, розміщених на сайті Наукової бібліотеки ХНУМГ ім. О. М. Бекетова (URL: <https://bitly.ws/36HoF>). Рекомендації щодо використання цифрових ресурсів, доступних здобувачам ХНУМГ ім. О. М. Бекетова наведено у презентації «Цифрові ресурси наукової бібліотеки ХНУМГ ім. О. М. Бекетова» (URL: https://library.kname.edu.ua/images/presentation/Tsyfrovi_resursy.pdf). Можна також скористатися сервісом Researchgate (URL: <https://www.researchgate.net/>).

Окрім пошуку інформації сучасних тенденцій розвитку досліджень (технологічних аспектів, проектних робіт тощо), важливим є аналіз досвіду роботи підприємства – бази практики з цього напрямку. Окреслення досвіду підприємства варто представити окремим підрозділом або пунктом.

У підсумку аналізу стану вивчення питання та сучасних досягнень розглядаються перспективи розвитку проблематики кваліфікаційної роботи, формуються висновки та список використаних джерел.

Форма подання. Робота подається у форматі текстового файлу та завантажується у форматі *pdf* на електронний курс практики на базі платформи Moodle (URL: <https://dl.kname.edu.ua/course/view.php?id=2733>).

ЗАВДАННЯ 2

Огляд нормативно-правової документації, яка може використовуватися у кваліфікаційній роботі

Мета – окреслити основні вимоги та обмеження, що необхідно врахувати під час виконання досліджень та/або проведення комплексу робіт, передбачених завданнями кваліфікаційної роботи.

Прилади та матеріали. Як джерела інформації, використовуються чинні на території України законодавчі матеріали, нормативно-технічні документи, стандарти та правила. Можуть також використовуватися міждержавні нормативно-правові акти, ратифіковані Україною.

Хід роботи

Для окреслення вимог та обмежень щодо виконання тих чи інших робіт у межах кваліфікаційної роботи необхідно проаналізувати законодавчі та нормативно-правові аспекти проведення досліджень, передпроектних вишукувань, проектних робіт тощо.

Розпочати доцільно з аналізу законодавчих документів, які пов'язані з об'єктом досліджень та/або проектування, а саме міждержавних конвенцій, ратифікованих Україною. У разі необхідності, зокрема для порівняльного аналізу, можуть бути вивчені міждержавні законодавчі та нормативно-правові акти, не ратифіковані Україною.

Основним джерелом отримання законодавчих та окремих нормативно-правових актів є офіційний сайт Верховної Ради України (URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/>), а також Портал Єдиної державної системи у сфері будівництва (URL: https://e-construction.gov.ua/laws/doc_type=2).

Під час формування аналітичних матеріалів неприпустимо копіювати текст законодавчих та нормативно-правових актів. У разі крайньої необхідності можна цитувати окремі положення, оформлюючи їх відповідно до вимог щодо цитування тексту, із дотриманням авторських прав та вимог оформлення посилань. При аналізі статей та положень доцільно посилатися на конкретну статтю, положення, пункт тощо.

У підсумку виконання завдання необхідно зробити висновки, де у стислій формі висвітлити основні результати проведеного аналізу.

Форма подання. Робота подається у форматі текстового файлу та завантажується у форматі *pdf* на електронний курс практики на базі платформи *Moodle* (URL: <https://dl.kname.edu.ua/course/view.php?id=2733>).

ЗАВДАННЯ 3

Огляд наукових методів дослідження, які можуть застосовуватись у кваліфікаційній роботі

Мета – дібрати підходи, методи та методики, які доцільно застосувати при виконанні досліджень та/або проведенні комплексу робіт, передбачених завданнями кваліфікаційної роботи.

Прилади та матеріали. Як джерела інформації, мають використовуватися сучасні наукові, науково-проектні та науково-дослідні роботи та публікації, насамперед розміщені у виданнях, що входять до міжнародних наукометричних баз Scopus та Web of Science.

Хід роботи

Завданням передбачено фокусування уваги довкола загально- та конкретно-наукових підходів, методів та методики проведення наукових досліджень (передпроектних вишукувань, проектних робіт, технологічних процесів тощо), які передбачені завданнями кваліфікаційної роботи та можуть стати базовими для формування програми проведення досліджень.

Загалом, метод наукового дослідження – це система інтелектуальних і (або) практичних операцій (процедур), які спрямовані на розв’язання певних пізнавальних завдань з урахуванням пізнавальної мети. Інакше кажучи, метод – це система правил і прийомів підходу до вивчення явищ і закономірностей природи, суспільства, мислення, спосіб досягнення певних результатів у науковому пізнанні та практичній діяльності.

Насамперед доцільно окреслити загальнонаукові методи, що можуть бути застосовані. До загальнонаукових методів належать всі теоретичні концепції,

які застосовуються в усіх або більшості наукових дисциплін (методи емпіричного дослідження, теоретичного пізнання, загальнологічні (загальнонаукові) методи дослідження). До методів емпіричного дослідження відносять спостереження, експеримент, порівняння, опис, вимірювання. Методи теоретичного пізнання включають формалізацію, аксіоматичний та гіпотетичний метод, сходження від абстрактного до конкретного, тоді як до загальнологічних методів дослідження відносять аналіз, синтез, абстрагування, ідеалізацію, узагальнення, індукцію, дедукцію, аналогію, моделювання, системний підхід, статистичні методи [5].

Конкретно наукові методи застосовуються у тій чи іншій спеціальній науковій дисципліні. До конкретних наукових методів, які застосовуються в галузі садово-паркового господарства, варто віднести дендрологічний, графо-аналітичний, порівняльно-історичний, морфологічний, таксаційний аналізи тощо.

У свою чергу, підхід, який застосовується в розрізі дослідження або проектування, може бути визначений, як особливий спосіб мислення та пізнання об'єктивної реальності, що формується умовами дослідження, рівнем знань і професійної підготовки та цілісним спрямуванням. Зокрема, у дослідженні або проектуванні ландшафтних об'єктів можуть застосовуватися покомпонентний, пейзажно-композиційний, нормативно-ціннісний та інші підходи, кожен з яких окреслює пріоритетні аспекти, що враховуються при вирішенні завдань. До прикладу, пейзажно-композиційний підхід базується на композиційній узгодженості компонентів ландшафту загалом та окремих пейзажів (пейзажних картин) зокрема. Нормативно-ціннісний підхід фокусує увагу на значенні загальнолюдських цінностей, що обмежуються просторово-часовими рамками. Пріоритетним є відповідність ландшафтного об'єкта нормативно-ціннісним поняттям його споживачів (відвідувачів), а не композиційна узгодженість його складників (як у пейзажно-композиційному) або їх якісні характеристики (як у покомпонентному).

Відповідно до підходу обирають методику, яка становить сукупність

методів, способів і прийомів пізнання. Тобто це інструкція, що описує порядок виконання дій, застосування методів та узагальнення результатів.

Відповідно до спрямування кваліфікаційної роботи фокусування уваги зосереджується довкола різних аспектів. Зокрема, у кваліфікаційній роботі наукового спрямування необхідно чітко і повно описати методику, особливості та природу проведення вимірів, способи обробки первинних даних.

У кваліфікаційній роботі технологічного спрямування при аналізі та виборі методів необхідно робити посилання на основні агротехнічні методи вирощування рослин, що планується застосувати.

У роботах проєктного спрямування основна увага приділяється підходам, методам і методикам передпроєктного вивчення та сучасним тенденціям проєктування ландшафтних об'єктів. При оцінці композиційних особливостей організації ландшафтних об'єктів доцільно застосовувати сучасні підходи їх дослідження.

Завершальним етапом виконання завдання має бути формування висновків, які окреслюють результати проведеного аналізу.

Форма подання. Робота подається у форматі текстового файлу та завантажується у форматі *pdf* на електронний курс практики на базі платформи *Moodle* (URL: <https://dl.kname.edu.ua/course/view.php?id=2733>).

ЗАВДАННЯ 4

Обґрунтування загальної програми, застосування методів та методик у кваліфікаційній роботі

Мета – набути навичок формування програми проведення досліджень та/або комплексу передпроєктних вишукувань, передбачених завданнями кваліфікаційної роботи.

Прилади та матеріали: завдання до кваліфікаційної роботи та результати, отримані в розрізі виконання завдань 1–3.

Хід роботи

Заключним етапом аналізу джерел має бути обґрунтування актуальності

тематики кваліфікаційної роботи, формулювання мети, означення питань, які є недостатньо вивченими та які планується розкрити в процесі дослідження (проектування). Визначення проблематики дослідження підкреслюється її актуальністю та пояснює причину проведення конкретних досліджень (проектних робіт) у розрізі кваліфікаційної роботи (щоб підтвердити результати попередніх робіт, перевірити припущення, дослідити нові питання і т. д.). Мета роботи має формулюватися відповідно до визначеної проблематики і теми, включати ключові слова останньої.

На підставі критичного аналізу наукових підходів, методів і методик формується програма виконання досліджень, передбачених завданням кваліфікаційної роботи. У програмі визначається послідовність проведення досліджень, методи та методики, які заплановано використати.

Окрім описової частини, доцільно застосовувати схеми, які ілюструють програму проведення досліджень (рис. 1).

Рисунок 1 – Приклад схематичного подання програми досліджень

Програма досліджень має ілюструвати порядок, методи та способи вирішення завдань кваліфікаційної роботи. У разі необхідності загально-прийняті методики можуть бути модифіковані відповідно до особливостей проведення досліджень. У такому разі необхідно висвітлити суть цих змін і обґрунтувати їхню доцільність.

Завершальним етапом виконання завдання має бути формування висновків, які окреслюють результати проведеного аналізу.

Форма подання. Робота подається у форматі текстового файлу та завантажується у форматі *pdf* на електронний курс практики на базі платформи *Moodle* (URL: <https://dl.kname.edu.ua/course/view.php?id=2733>).

Контрольні питання до змістового модуля 1

1. Які наукові джерела інформації вважаються актуальним та науково обґрунтованими?
2. У чому полягає значення аналізу законодавчих та нормативно-правових документів, які стосуються об'єкта кваліфікаційної роботи?
3. Назвіть основні джерела інформації, які можуть бути використані для добору підходів, методів та методик проведення досліджень.
4. Окресліть порядок формування програми досліджень та/або проектування.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2

ТЕХНОЛОГІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ АБО ПЕРЕДПРОЄКТНІ ВИШУКУВАННЯ

У розрізі модуля здійснюються технологічні дослідження або передпроектні вишукування, особливості яких залежать від теми кваліфікаційної роботи та її завдань. Відповідно до тематики кваліфікаційної роботи в розрізі модуля діяльність може бути сфокусована довкола аналізу складу та структури проектної документації щодо створення ландшафтного об'єкта, інвентаризаційних матеріалів, а також технологічних карт з експлуатації існуючих ландшафтних об'єктів; проведення досліджень, пов'язаних із розмноженням та вирощуванням садівного матеріалу, а також виконання інших досліджень, що передбачені виконанням кваліфікаційної роботи.

ЗАВДАННЯ 5

Передпроектні вишукування

Мета – набути навичок виконання комплексу передпроектних вишукувань, передбачених завданнями кваліфікаційної роботи.

Прилади та матеріали: завдання та вихідні дані до кваліфікаційної роботи, результати, отримані в завданні 4. Для оформлення графічної частини необхідна комп'ютерна техніка із відповідним програмним забезпеченням (*AutoCAD, RealTeame, SketchUp, CorelDra* тощо).

Хід роботи

Відповідно до тематики кваліфікаційної роботи під час виконання завдання діяльність необхідно сфокусувати довкола:

- аналізу складу та структури проектної документації щодо створення ландшафтного об'єкта;
- інвентаризаційних матеріалів, а також технологічних карт з експлуатації існуючих ландшафтних об'єктів;
- проведення досліджень, пов'язаних із розмноженням та вирощуванням садівного матеріалу, а також виконання інших досліджень, передбачених під

час виконання кваліфікаційної роботи.

Передпроектні вишукування розпочинаються з опису об'єкта дослідження (проектування), а їх зміст визначається його особливостями.

Об'єктом дослідження може бути як процес, так і територія. Об'єктом дослідження кваліфікаційної роботи наукового спрямування зазвичай є процес. При цьому окремо здебільшого наводять дослідні об'єкти, які вивчаються у кваліфікаційній роботі.

Об'єктом кваліфікаційної роботи, що передбачає проектний складник, зазвичай є територія об'єкта проектування. Характеристика об'єкта проектування у такому разі може складатися з кількох складників і включати історичні дані формування та розвитку території, містобудівельну характеристику, інвентаризаційні відомості (отримані як вихідні дані, а не в результаті власних вишукувань), техніко-економічні показники об'єкта тощо.

Під час розгляду містобудівельної характеристики окреслюють місце розташування об'єкта в системі розселення (структурі міста або іншого населеного пункту, заміській території). У разі розташування об'єкта в місті необхідно зазначити адміністративний район розташування, віддаленість від центру, транспортні зв'язки з іншими районами, клас прилеглих вулиць. За умови розміщення об'єкта проектування на заміській території обов'язково необхідно зазначити відстань до найближчого населеного пункту, районного та обласного центрів. Окремо варто навести інформацію щодо наявності закладів обслуговування та об'єктів, що можуть виконувати рекреаційну функцію, їх спеціалізацію, відстань до об'єкта проектування, перспективи розвитку ландшафтного об'єкта.

Важливим складником передпроектних вишукувань є аналіз природних умов регіону досліджень. За результатами аналізу низки джерел інформації (картографічних матеріалів, даних гідрометцентрів, довідкової літератури) надаються показники багаторічної норми метеоданих.

У роботах наукового спрямування щодо розвитку рослин, дослідження процесу їх акліматизації або розмноження необхідно надати порівняльну оцінку

погодних умов у роки досліджень із багаторічними середніми показниками.

У низці випадків, окрім природних умов регіону дослідження (проектування), необхідно подати аналіз ландшафтних і мікрокліматичних особливостей території. Аналіз ландшафтних особливостей включає характеристику основних компонентів ландшафту, звертається увага на співвідношення закритих, напівзакритих та відкритих просторів. Відповідно, окресленню мікроклімату об'єкта має передувати ландшафтний аналіз, за результатами якого визначається вплив ландшафтних особливостей території на мікроклімат її окремих ділянок, окреслюються сприятливі та несприятливі умови для організації різних видів відпочинку (або вирощування рослин). Ландшафтний аналіз території включає натурні обстеження, фотофіксацію окремих ділянок, формування схеми ландшафтних та/або мікрокліматичних особливостей.

Передпроектні вишукування можуть включати інвентаризацію насаджень, яка проводиться відповідно до Інструкції з технічної інвентаризації зелених насаджень населених місць України [6]. Результати інвентаризації обов'язково наводяться у додатках до завдання, а також відображаються на інвентаризаційному або опорному планах.

Важливим аспектом передпроектних вишукувань є композиційний аналіз території об'єкта проектування. Композиційний аналіз території здійснюється з метою визначення її потенціалу – місць розміщення видових та панорамних точок огляду, перспектив тощо. Композиційний потенціал території залежить від її ландшафтних особливостей. Домінантне значення зазвичай має рельєф – підвищення рельєфу визначають розташування оглядових майданчиків, а пониження може бути використане для формування амфітеатру, куточків усамітнення тощо. Насадження можуть виконувати роль елементів обмеження перспектив та простору, формувати композиційні осі. Наявність водойм може обумовлювати формування довкола них композиційних вузлів, а самі водойми, залежно від своїх особливостей вони можуть виконувати функцію домінант, акцентів та композиційних осей.

Завершальним етапом виконання завдання має бути формування висновків, які окреслюють результати проведеного аналізу.

Форма подання. Робота подається у форматі текстового та, за необхідності, графічного файлу, що завантажується у форматі *pdf* на електронний курс практики на базі платформи *Moodle* (URL: <https://dl.kname.edu.ua/course/view.php?id=2733>).

Контрольні питання до змістового модуля 2

1. Окресліть основні напрями передпроектних вишукувань та аспекти, що їх визначають.
2. Чи може бути об'єктом дослідження процес?
3. Наведіть спільні та відмінні ознаки проведення та подання аналізу природних умов під час дослідження особливостей інтродукції та розроблення проектних пропозицій ландшафтної організації території.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3

АНАЛІЗ РЕЗУЛЬТАТІВ ДОСЛІДЖЕНЬ АБО ПРОЄКТУВАННЯ

Модуль передбачає упорядкування результатів проведених досліджень, а також обґрунтування пропозицій щодо вдосконалення технології (виробництва, вирощування, догляду тощо), сучасного стану окремих елементів ландшафтного об'єкта або території загалом.

ЗАВДАННЯ 6

Узагальнення результатів та обґрунтування напрямів дослідження та/або проєктування

Мета – набути навичок обґрунтування напрямів дослідження та/або проєктування, передбачених завданнями кваліфікаційної роботи.

Прилади та матеріали: завдання та вихідні дані до кваліфікаційної роботи, результати, отримані під час виконання завдань за змістовими модулями 1, 2.

Хід роботи

Узагальнення результатів комплексу аналітичних досліджень та/або передпроектних вишукувань має певні особливості відповідно до напрямку кваліфікаційної роботи.

У розрізі робіт наукового спрямування здійснюється узагальнення оцінки сучасного стану дослідних об'єктів, окреслюються основні питання, які мають бути вирішені під час проведення експерименту.

Виконання завдання, у разі якщо кваліфікаційна робота має проєктний складник, необхідно здійснити шляхом упорядкування результатів передпроектних вишукувань та окреслити напрями проєктування.

Кваліфікаційні роботи технологічного спрямування передбачають обґрунтування пропозицій щодо вдосконалення технології виробництва, вирощування, догляду за рослинами тощо.

У результаті виконання завдання необхідно сформулювати концептуальні напрями виконання результативної частини кваліфікаційної роботи. В окремих

випадках може бути сформульовано робочу гіпотезу, припущення, що базуються на аналітичних дослідженнях, твердження, які мають бути підтвержені або спростовані тощо.

Завершальним етапом виконання завдання має бути формування висновків, які окреслюють результати проведеного аналізу.

Форма подання. Робота подається у форматі текстового файлу, що завантажується у форматі *pdf* на електронний курс практики на базі платформи *Moodle* (URL: <https://dl.kname.edu.ua/course/view.php?id=2733>).

Контрольні питання до змістового модуля 3

1. На якому матеріалі кваліфікаційної роботи мають бути сформульовані висновки?

2. Яких особливостей варто дотримуватися при узагальненні результатів комплексу аналітичних досліджень та/або передпроектних вишукувань?

3. Які обґрунтовані пропозиції мають бути сформульовані при формуванні висновків залежно від напряму кваліфікаційної роботи?

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ОФОРМЛЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ

Оформлення звіту та щоденника проходження практики

Звіт про проходження переддипломної практики формується на підставі:

- розглянутого теоретичного матеріалу;
- опрацьованих під час практики наукових джерел, законодавчих та нормативно-правових актів;
- зустрічей із керівниками підприємства, практики від виробництва та ЗВО;
- особистих спостережень під час виконання завдань практики.

Обсяг, зміст і порядок викладення у звіті зібраних матеріалів визначається програмою практики, індивідуальними завданнями, базою проведення практики, а також особливостями проведених у межах підприємства робіт.

Звіт є індивідуальною роботою здобувача, що окреслює результати його роботи. Основними складниками звіту є зміст, вступ, розділи, висновки, список використаних джерел та додатки.

У вступі необхідно окреслити стан вивченості питань, які планується вирішувати в кваліфікаційній роботі. Навести мету, об'єкт та завдання кваліфікаційної роботи. Загальний обсяг вступу звіту має становити 1-2 сторінки.

У першому розділі в стислій формі потрібно навести результати виконання завдань 1–3. Структурні компоненти розділу формуються відповідно до особливостей результатів аналітичних досліджень та специфіки кваліфікаційної роботи. Загальний обсяг першого розділу має становити 3–7 сторінок.

У другому розділі наводяться дані щодо результатів передпроектних вишукувань, які виконувалися в другому модулі. Окремо варто окреслити роботи, що здійснювалися в період виконання робочих завдань на підприємстві. Загальний обсяг другого розділу має становити 4–5 сторінок.

Результати проходження переддипломної практики наводяться у третьому

розділі. Зміст розділу має висвітлювати результати робіт, що здійснювалися в межах проходження практики та наведені у програмі практики відповідно до модулів. Третій розділ є заключним складником звіту, а його обсяг становить 5–7 сторінок. Підсумковим етапом є узагальнення результатів аналітичних досліджень і передпроектних вишукувань та визначення напрямів підготовки кваліфікаційної роботи.

Кінцевим етапом звіту є формулювання висновків, які висвітлюють основні результати проходження переддипломної практики. Обсяг висновків не повинен перевищувати 2-х сторінок.

Список посилань має включати наукові, законодавчі та нормативно-правові документи, які було використано під час проходження практики, інтернет-джерела. Оформлення бібліографічних посилань у тексті звіту здійснюється відповідно до ДСТУ 8302:2015 [4].

У додатках наводяться матеріали, які є допоміжними та не ввійшли до загальної структури звіту (світлина, технологічні карти тощо). Окрім того, в додатках наводяться графічні матеріали, якщо їх виконання передбачено програмою та завданнями практики.

Вимоги до оформлення звіту з переддипломної практики є аналогічними до оформлення звіту з виробничої практики [7].

Звіт подається у формі текстового файлу та завантажується у форматі *pdf* на електронний курс практики на базі платформи *Moodle* (URL: <https://dl.kname.edu.ua/course/view.php?id=2733>).

Важливою частиною звітної документації є щоденник практики, ведення якого під час проходження переддипломної практики є обов'язковим.

Заповнення щоденника розпочинається з першого дня практики. Відповідальна особа від підприємства робить відмітку про прибуття. У таблиці «Календарний план проходження практики» (дод. Б) наводяться записи про виконану роботу. Керівник практики від підприємства робить відмітку про виконання відповідних робіт. Окрім того, здобувач робить поточні зауваження в щоденнику щодо проходження переддипломної практики, а наприкінці

наводить висновки. В останній день перебування здобувача на підприємстві керівник практики від підприємства занотовує в щоденнику свій відгук про якість роботи здобувача та підписує календарний план. Під відгуком керівника практики від підприємства наводиться відгук осіб, які перевіряли проходження практики. Після заповнення щоденник разом зі звітом із практики здається на випускову кафедру. Керівник практики від університету наводить у щоденнику власний відгук щодо якості проходження здобувачем переддипломної практики. Після захисту звіту переддипломної практики в щоденнику виставляється оцінка та наводяться підписи членів комісії, які приймала захист.

Підготування презентаційних матеріалів

Для створення презентації застосовують програму *Power Point* або її аналог. Структуру презентації звіту погоджують із керівником практики від ЗВО. При розробленні презентації рекомендується дотримуватися таких вимог:

- тривалість доповіді 7–10 хв;
- рекомендована кількість слайдів 10–15;
- текстовий матеріал подається у схемах та організаційних діаграмах, числовий – у таблицях або діаграмах;
- матеріал має бути підкріплений графічними зображеннями, за потреби – відеофрагментами;
- дотримано логіки викладання та норм грамотності;
- доповідь здобувача має **доповнювати інформацію на слайді, а не дублювати її**;
- **ефекти анімації не повинні** заважати сприйняттю, увагу потрібно акцентувати на потрібних моментах доповіді;
- текст, наведений на слайді, повинен легко читатися (мінімальний розмір шрифту 20, напівжирний);
- шаблон оформлення презентації має бути однаковим для всіх слайдів;
- слайди не повинні бути перенавантажени інформацією.

Перші три слайди окреслюють загальну інформацію:

– слайд 1 – назва університету, випускової кафедри, підприємства проходження практики, прізвище доповідача та керівників (від ЗВО та підприємства), рік проходження практики;

– слайд 2 – індивідуальні завдання;

– слайд 3 – основні дані щодо підприємства проходження практики.

На наступних слайдах подається опис даних, отриманих в процесі проходження переддипломної практики, виконання завдань, передбачених робочою програмою та основних даних звіту. На останніх одному-двох слайдах відображаються загальні висновки.

Презентація подається у форматі *pdf* на електронний курс практики на базі платформи *Moodle* (URL: <https://dl.kname.edu.ua/course/view.php?id=2733>) та демонструється під час захисту.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ТА РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. ДБН А.2.2-3:2014. Склад та зміст проектної документації на будівництво. Із зміною № 1 та Зміною № 2. – Чинний від 2022–07–01. – Київ : ДП «Укрархбудінформ», 2022. – 37 с. – Існує електрон. версія. (Режим доступу: <https://bitly.ws/33xzY>, вільний).

2. ДБН Б.2.2-12:2019. Планування та забудова територій. – Чинний від 2019–10–01. – Київ : Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України, 2019. – 185 с. – Існує електрон. версія. (Режим доступу: <https://bitly.ws/33xzG>, вільний).

3. ДБН Б.2.2-5:2011. Планування та забудова міст, селищ і функціональних територій. Благоустрій територій. Із зміною № 1, 2, 3. – Чинний від 2022–09–01. – Київ : Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України, 2022. – 52 с. – Існує електрон. версія. (Режим доступу: <https://bitly.ws/33xzzr>, вільний).

4. ДСТУ 8302:2015. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання / Нац. Стандарт України. Вид. офіц. [Укладено вперше ; чинний від 2016–07–01]. – Київ : ДП «УкрНДНЦ», 2016. – 17 с. – (Інформація та документація). – З внесеними поправками.

5. Зацерковний В. І. Методологія наукових досліджень : навч. посіб. / В. І. Зацерковний, І. В. Тішаєв, В. К. Демидов. – Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2017. – 236 с.

6. Інструкція з інвентаризації зелених насаджень у населених пунктах України [Електрон. ресурс] : Наказ Державного комітету будівництва, архітектури та житлової політики України від 24.12.2001 № 226. Дата оновлення : 17.06.2014. – Електрон. текст. дані. — Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0182-02>, вільний (дата звернення 15.08.2023). – Назва з екрана.

7. Методичні рекомендації до організації та проведення виробничої практики (для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти денної форми навчання зі спеціальності 206 – Садово-паркове господарство, освітньо-

професійна програма «Садово-паркове господарство») [Електрон. ресурс] / Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова ; уклад. Н. В. Гатальська. – Електрон. текст. дані. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2022. – 32 с. – Режим доступу: <https://eprints.kname.edu.ua/64322/>, вільний (дата звернення: 15.08.2023). – Назва з екрана.

8. Положення про організацію освітнього процесу [Електрон. ресурс] : Наказ ректора ХНУМГ ім. О. М. Бекетова від 13.07.2021 № 281-01. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу: <https://bitly.ws/33xzd>, вільний (дата звернення: 08.12.2023). – Назва з екрана.

9. Положення про проведення практики студентів [Електрон. ресурс] : Наказ ректора ХНУМГ ім. О. М. Бекетова від 01.07.2020 № 187-01. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу: <https://bitly.ws/33xz3>, вільний (дата звернення: 08.12.2023). – Назва з екрана.

10. Правила утримання зелених насаджень у населених пунктах України : Наказ М-ва будівництва, архітектури та житлово-комунального господарства України від 10.04.2006 № 105 // Офіц. вісн. України. – 2006. – № 31. – С. 22–76.

11. Про благоустрій населених пунктів [Електрон. ресурс] : Закон України від 06.09.2005 № 2807-IV. Дата оновлення: 08.07.2023. – Електрон. текст. дані. — Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2807-15>, вільний (дата звернення 15.08.2023). – Назва з екрана.

12. Техно- й урбосистеми: методологічні підходи до оцінювання стану урбанізованого довкілля / П. С. Гнатів, В. В. Бальковський, Н. Я. Лопотич, Т. М. Дацко // Науковий вісник НЛТУ України : зб. наук. пр. ; Нац. лісотехн. ун-т України. – Львів : НЛТУ, 2019. – Вип. 29 (5). – С. 82–87. – DOI 10.15421/40290516.

ДОДАТОК А

Форма направлення на переддипломну практику

Місце кутового штампа
закладу вищої освіти

КЕРІВНИКУ

НАПРАВЛЕННЯ НА ПРАКТИКУ

/є підставою для зарахування на практику/

Згідно з угодою від « ___ » _____ 20__ року № , яку укладено з

(повне найменування підприємства, організації, установи)
направляємо на практику студентів ___ курсу, які навчаються за спеціальністю

Назва практики _____

Строки практики: з « ___ » _____ 20__ року

по « ___ » _____ 20__ року

Керівник практики від кафедри _____
(посада, ППП)

ПРИЗВИЩА, ІМЕНА ТА ПО БАТЬКОВІ СТУДЕНТІВ

М.П.

Директор інституту _____
(підпис) (прізвище, ініціали)

ДОДАТОК Б

Бланк щоденника з переддипломної практики (для друку)

Форма №Н-7.0

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА імені О. М. БЕКЕТОВА**

ЩОДЕННИК ПРАКТИКИ

_____ Переддипломна практика _____

(вид і назва практики)

Студента (-ки) _____

(прізвище, ім'я, по батькові)

ННІ архітектури, дизайну та образотворчого мистецтва

Кафедра ландшафтного проєктування та садово-паркового мистецтва

Освітній рівень _____ «Бакалавр» _____

Спеціальність _____ Садово-паркове господарство _____
(назва)

Освітня програма _____ Садово-паркове господарство _____

Курс, група _____

Студент (-ка) _____
(прізвище, ім'я, по батькові)

прибув на підприємство, організацію, установу

Печатка
підприємства, організації, установи « ___ » _____ 20__ р.

_____
(підпис)   _____
(посада, прізвище та ініціали відповідальної особи)

Вибув з підприємства, організації, установи

Печатка
Підприємства, організації, установи « ___ » _____ 20__ р.

_____
(підпис)   _____
(посада, прізвище та ініціали відповідальної особи)

ДОДАТОК В

Титульний аркуш звіту з переддипломної практики

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА імені О. М. БЕКЕТОВА

ННІ архітектури, дизайну та образотворчого мистецтва

Кафедра ландшафтного проектування та садово-паркового мистецтва

ЗВІТ

ПРО ПРОХОДЖЕННЯ ПЕРЕДДИПЛОМНОЇ ПРАКТИКИ

(місце проходження практики)

Студента _____
(шифр групи, прізвище, ім'я, по батькові)

Керівник від кафедри:

_____
(вчений ступінь, звання)

_____
(ПБ, підпис)

Керівник від організації:

_____
(посада)

_____
(ПБ, підпис)

М.П.

Харків – 20__

ДОДАТОК Г

Орієнтовний склад звіту проходження переддипломної практики

ТИТУЛЬНИЙ АРКУШ

ЗМІСТ

ВСТУП

РОЗДІЛ 1 АНАЛІЗ СТАНУ ВИВЧЕНОСТІ ПИТАННЯ

РОЗДІЛ 2 ПЕРЕДПРОЄКТНІ ВИШУКУВАННЯ ТА ХАРАКТЕРИСТИКА
ОБ'ЄКТУ ДОСЛІДЖЕННЯ / ПРОЄКТУВАННЯ

РОЗДІЛ 3 ОБҐРУНТУВАННЯ НАПРЯМІВ ДОСЛІДЖЕННЯ /
ПРОЄКТУВАННЯ

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

Електронне навчальне видання

Методичні рекомендації
до організації та проведення переддипломної практики

(для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти денної форми навчання зі спеціальності 206 – Садово-паркове господарство, освітньо-професійна програма «Садово-паркове господарство»)

Укладач **ГАТАЛЬСЬКА** Надія Вікторівна

Відповідальний за випуск *Я. В. Гончаренко*
Редактор *О. А. Норик*
Комп'ютерне верстання *Н. В. Гатальська*

План 2023, поз. 489М

Підп. до друку 28.12.2023. Формат 60 × 84/16.
Ум. друк. арк. 2,1.

Видавець і виготовлювач:
Харківський національний університет
міського господарства імені О. М. Бекетова,
вул. Маршала Бажанова, 17, Харків, 61002.
Електронна адреса: office@kname.edu.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:
ДК № 5328 від 11.04.2017.